

SZABAD

ÉVES JELENTÉS **2018**

#KELLATASZ

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

“ Meggyőződésem, hogy a többé-kevésbé elégedett élet titka az, ha a céljainkat megfogalmazzuk, tudatosan teszünk az elérésükért, és nem felejtjük el az oda vezető utat is értékelni. Nem bírom az állandó vészharangkongatást, mert elveszi az erőt a valódi cselekvés előtt. Szerencsére nem csak a saját életemet élhetem így, de ez a hozzáállás jellemző a TASZ-ra is. A tudatos tervezés és a részeredmények értékelése teszi a szervezetet Magyarország legaktívabb civil szervezetévé és olyan munkahellyé, ahol általában átérezzük a munkánk értelmét. ”

25 ÉVE A SZABADSÁGÉRT

Az éves jelentésünk bevezetőjében az elmúlt év történéseivel illene foglalkoznom, én mégis arról írok inkább, hogy miért ellenálló szervezet és remek közösség a TASZ. Arról, hogy miért gondolom azt, hogy ehhez a történethez munkatársként, önkéntesként, támogatóként megéri csatlakozni.

Ilyenkor év végén sokan számot vetünk az előző évvel, végiggondoljuk, hogy mit várunk az új évtől.

Meggyőződésem, hogy a többé-kevésbé elégedett élet titka az, ha a céljainkat megfogalmazzuk, tudatosan teszünk az elérésükért, és nem felejtjük el az oda vezető utat is értékelni. Nem bírom az állandó vészharang kongatást, mert elveszi az erőt a valódi cselekvés elől. Szerencsére nem csak a saját életemet élhetem így, de ez a hozzáállás jellemző a TASZ-ra is. A tudatos tervezés és a részeredmények értékelése teszi a szervezetet Magyarország legaktívabb civil szervezetévé és olyan munkahellyé, ahol átérezzük a munkánk értelmét. Az április 5-től 12-ig tartó hétre sokáig fogok emlékezni. Még érkeztek visszajelzések arról az akciónkról, amikor a képviselői irodaház falára vetítettük a SZABADSÁG feliratot és szavazásra buzdítottunk. Közben már folyamatosan csöngött a választási forródrótunk: mozgóurna igénylésről, meg nem érkezett szavazólapokról, gyanús esetekkel kapcsolatban adott jogsegélyt a taszos jogászok. A választás napján 120 hívást válaszoltunk meg. Közben készültünk a választást követő napon élesedő 1%-os kampányunkra, amit a választás eredményére hegyeztünk ki. Jogvédelemmel foglalkozunk, minden kormányt ugyanazokhoz az elvekhez mérünk lassan 25 éve. De a mostani kormányról közvetlen tapasztalataink voltak, ezért tudtuk azt, hogy nem várhatunk változást az új választás után sem. Április 8-án sokan együtt vártuk az eredményeket, s így tudatosult bennünk, hogy még korlátlanabb lesz a hatalom, ami nem kíméli majd a vele szemben kritikus hangokat. Rövid éjszakát követően elindult az 1%-os kampányunk, amelyben hitet tettünk amellett, hogy mindenkit megvédünk a hatalom túlkapásaival szemben. Óriási eredmény, hogy közel 3000-en gondolták úgy, hogy a mi munkánkat támogatják. A választást követő pár nap nehéz volt, sok kérdést boncolgatott a TASZ csapat is. Ebbe robbant be a Figyelőben megjelent lista, ahol minket és barátainkat bélyegeztek Soros-zsoldosnak. Bár a listázás nem esik jól, mi büszkén vállaljuk azokat az értékeket,

amiket közel 25 éve kérünk számon a mindenkori hatalmon is: vélemény- és sajtószabadság, átláthatóság, egyenlőség, a szabad döntés tiszteletben tartása.

Minden évben tavasszal végiggondoljuk a stratégiánkat és cselekvési tervet alkotunk a következő évre. Ilyenkor mérlegeljük azt, hogy melyek a legsúlyosabb alapjogi problémák, illetve melyek a hatékony eszközök a missziónk megvalósítására. A következő három évre négy átfogó célt tűztünk ki magunk elé. Tovább fogjuk erősíteni a jogtudatosító munkánkat, egyre több polgárnak szeretnénk eszközöket adni ahhoz, hogy kiálljanak a jogaikért. Az illiberális állam túlhatalmának legfőbb ellensúlyai a tudatos és cselekvő szabad polgárok, ehhez fogunk mi is hozzájárulni. Eltökéltek vagyunk abban, hogy országszerte nyújtsunk jogvédelmet. 2015 óta működik az ügyvédháló, már az ország minden régiójában elérhető taszos ügyvéd. Most azért fogunk dolgozni, hogy az ügyvédek és a jogvédelem híre minél több emberhez eljusson, és azok, akik rászorulnak igénybe tudják venni a segítségünket. 2023-ra három Budapesten kívüli helyszínen fogunk TASZ irodát nyitni, olyan városokban, ahol van közössége az aktív polgároknak és szükség van jogtudatosító képzéseinkre, jogsegélyre, jogi képviseletre. A pereskedést továbbra is az egyik legerősebb eszközünknek tartjuk. Ha rendszerszerű problémákat látunk, továbbra is a bírósághoz fogunk fordulni akár több állampolgárt képviselve. Mindezek mellett kiemelt fontosságú, hogy megmutassuk az emberi jogok fontosságát minden polgár számára, s azt, hogy nem csak várni kell rá, hanem lehet is tenni a változásért, amire vágyunk. Emiatt célunk, hogy megerősítsük az emberi jogi narratívát, s egyre több emberhez jussunk el a szabadságról, aktív polgárságról szóló történeteinkkel. Ereje van annak, hogy milyen történetet mesélünk magunkról és a világról.

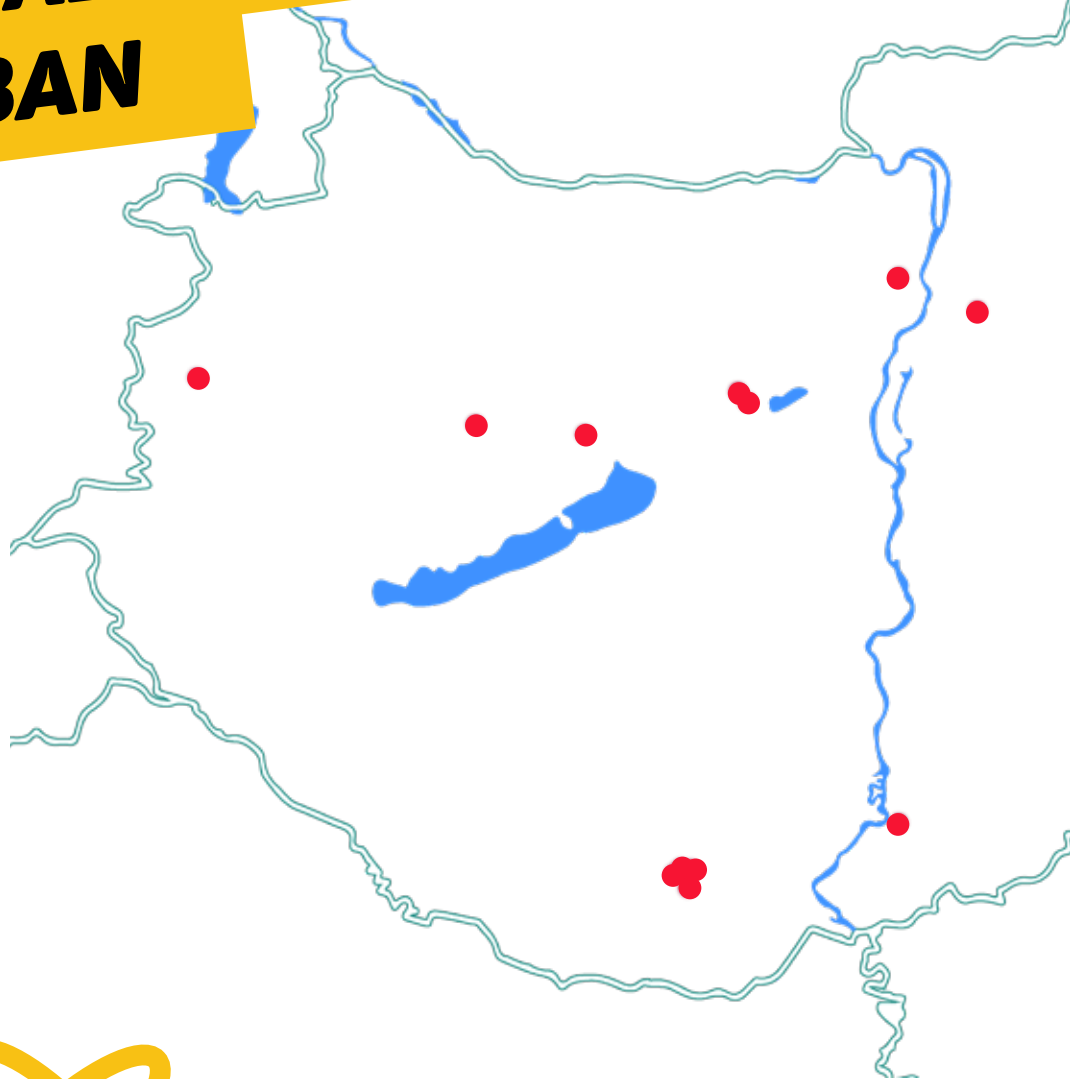
Ismerd meg a 2018-as évünket, és tarts velünk a szabad és bátor Magyarorszáért folytatott munkánk megvalósításában! Kérj minket számon, hogy tartjuk-e magunkat a fenti célokhoz! Várunk téged önkéntesnek, rendszeres támogatóknak, mesélj a munkánkról ismerőseidnek!

KAPRONCZAY STEFÁNIA

2018-BAN IS JELEN VOLTUNK AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN

ÖSSZESEN

165
ÜGY

**MAGÁNSZFÉRA
PROJEKT**

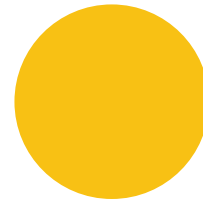
2018-ban indult ügy: **11**

**EGYENLŐSÉG
PROJEKT**

2018-ban indult ügy: **18**

Országszerte **17** városban tartottunk képzést, vettünk részt előadóként szakmai konferencián, vagy szerveztünk kitelepülést

MAGÁNADOMÁNYOK ALAKULÁSA

Azért dolgozunk, hogy 2021-re a költségvetésünk felét magánadományokból fedezzük. A 2018-as évben tovább növekedett ez az arány az előző évhez képest:

- **2909** embertől **20,355,038** forintot kaptunk **1%** felajánlásokból - ez 33%-os növekedés az előző évhez képest.
- Az adományozási alkalmak száma **24%**-kal nőtt 2017-hez képest.
- **34,781,243 FT** - ennyi pénzt adtak össze 2018-ban belföldi támogatóink
- Összesen **871 FŐ** támogatta a munkánkat.

MERCHANDISE

A **PÓLÓPOKOL** és a **JUDAS** közbenjárásával több, mint 700 SZABAD. póló és 125 tornazsák jelent meg az ország utcáin. Ezzel közel **1,2 MILLIÓ** forint adománnyal támogatták a termékeink vásárlói a munkánkat.

1276
érdemi segítség
email-en

POLITIKAI SZABADSÁGJOGOK PROJEKT

2018-ban indult ügy: **26**

SIKER AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB ANTIDISZKRIMINÁCIÓS PERÉBEN

Miskolcot a nagyarányú munkanélküliség, a fokozódó szegénység és a lakhatási szegregáció folytán súlyos szociális problémák, társadalmi feszültségek sújtják. A 2010-ben hatalomra került helyi fideszes vezetés azt a megoldást választotta, hogy a cigány embereket általában bűnbaknak tette meg, a helyi politika központi elemévé először az Avas lakótelepi, később a szegénytelepi romák elüldözése vált. Az önkormányzat 2011 óta megfélemlítő jellegű, közös hatósági razziákat szervezett a város szegregátumaiban, valamint „nyomortelep-felszámolás” néven diszkriminatív intézkedéseket hozott az önkormányzati lakásokkal történő gazdálkodás során. Az ombudsman a TASZ és a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda (NEKI) kezdeményezésére 2014-ben vizsgálatot indított. 2015 júniusi jelentésében mind a razziák, mind egyéb önkormányzati intézkedések kapcsán súlyos jogi aggályokat fogalmazott meg. A Számozott utcák felszámolásának módját az Egyenlő Bánásmód

Hatóság diszkriminatívnak találta, a 2014-es, lelépési pénzt kínáló rendeletet pedig a Kúria semmisítette meg. Miután a polgármester ennek ellenére hangoztatta az “eredményes” politika, a razziák folytatását, úgy gondoltuk, muszáj pert indítanunk a miskolci romák jogainak érvényesítéséért.

A per majd három évig tartott. A Miskolci Törvényszék 2018. december 12-én hirdetett elsőfokú ítéletet, amelyben lényegében minden kérdésben nekünk adott igazat. Megállapította, hogy mind a razziákkal, mind az egyéb cigányellenes intézkedésekkel és azokhoz társuló kommunikációval az önkormányzat megsértette a helyi romák emberi méltóságához, egyenlő bánásmódhoz való jogát. Eltiltotta az önkormányzatot a jogsértéstől, kötelezte arra, hogy honlapján egy évig közzétegye az ítéletet és tízmillió forint közérdekű bírság fizetésére is kötelezte, amelyet a szegénytelepeken zajló szociális, integrációs munkára kell fordítani.

A TASZ a mindenkori hatalom kontrollja. A TASZ munkájának köszönhetően mindnyájan, egyénileg és társadalmi szinten is, egy kicsit szabadabbak vagyunk. A TASZ a záloga annak, hogy a jogtudatosság és a jogérvényesítés ne csak kevesek kiváltsága legyen, és azok jogai is érvényesüljenek, akik nem tudják magukat megvédeni.

2018 egyik legnagyobb eredménye a miskolci önkormányzat elleni győztes antidiszkriminációs per. Ez a győzelem a TASZ évek, évtizedek óta folytatott harcának csúcspontja, melyet a romákkal szembeni intézményesült diszkrimináció és rasszizmus ellen vívnak. Bízom benne, hogy ez a per döntő fordulatot hozhat, és a kormányt illetve a helyi önkormányzatokat arra készíti, hogy a mélyszegénységből fakadó problémákra szociálpolitikai válaszokat adjanak.

HIDVÉGI FANNY - ELNÖKSÉGI TAG

Magyarországon 2011 óta megszűnt a hatalmi ágak szétválasztása. A kormánynak és a törvényhozásnak nincsen valódi kontrollja. Az egyre nehezebb körülmények között dolgozó független bírókon és a kevés megmaradt független médián kívül csak néhány emberi jogi szervezet van, ami fellép a hatalmi visszaélések ellen és védi mindannyiunk emberi jogait. Számos területen a TASZ egyedülálló, más szervezet ilyen ügyeket nem vállal fel, illetve a legkiszolgáltatottabb emberek másra nem számíthatnak. A TASZ 25 éves munkája nélkül a szabadságjogaink töredéke sem lenne meg mára.

A megnyert miskolci anti-diszkriminációs per és a diszkriminatív önkormányzati rendeletek sikeres megtámadása mindenképpen fontos eredményei voltak a TASZ-nak, ezekben az ügyekben a legelesettebbeknek segített. A hiperlinkeléssel kapcsolatos strasbourgi szólásszabadság ítélet szintén egy fontos győzelem volt, aminek Magyarországon túl is van hatása. A kórházi fertőzések elleni fellépésben pedig mindenkit érint és fontos mérföldkő volt, hogy a TASZ által indított információszabadság perben a bíróság a TASZ-nak adott igazat.

FÖLDES ÁDÁM - ELNÖKSÉGI TAG

Üllőn, ahol élek, az otthonunktól 20 méterre egy logisztikai központ építésére adott engedélyt az önkormányzat, a látványtervekből azonban kifelejtették az ott élő családok házáat, teljesen figyelmen kívül hagyva azt a tényt, hogy milyen hatással lesz az életünkre a napi átlagban 1000 áthaladó kamion. Kérelmet nyújtottunk be a rendőrséghez, hogy egy demonstráció keretein belül adhassunk hangot a problémánknak, ezt a szabályos beadott kérvényt azonban a rendőrség visszautasította. Ekkor léptem kapcsolatba a TASZ jogászával, akitől azonnali profi segítséget kaptam. Fellebbezést adtunk be a döntés ellen, amit sikeresen bírált el a törvényszék. Pár héttel később megtarthattuk a figyelemfelkeltő békés tüntetésünket. Döbbenetesen profi hozzáállást, elhivatottságot és szakmaiságot tapasztaltam a TASZ részéről. Erőt adott nekünk, hogy ebben az egyre jogfosztottabb országban van még olyan szervezet amihez érdemes fordulni.

FRICSOVISZKY PÉTER - TŰNTETŐ

AZ ÚJ GYÜLEKEZÉSI TÖRVÉNY ELLEN A TŰNTETŐK VÉDELMEBEN

A tüntetés és a tiltakozás jogának szabad gyakorlása az állam demokratikus működésének jele és biztosítója. Bátran nevezhetjük az egyik legfontosabb politikai szabadságjognak, hiszen számos más jogot - a nők választójogát, a faji egyenlőséget - is elszánt és kitartó tüntetések révén vívták ki elődeink, de a diktatúrák megdöntése is nehezen elképzelhető tömeges utcai demonstrációk nélkül. A békés gyülekezés joga azonban nemcsak az egyik legkönnyebben használható eszköz azok kezében, akiket jog- vagy érdeksérelem ért, vagy bármilyen módon perifériára vannak szorítva. A tüntetés a közhatalom gyakorlásának is pótolhatatlan ellensúlya, sőt, általában a demokratikus államok legitimitációjának nélkülözhetetlen kelléke: illegitim az az állam, amelyik nem engedi szóhoz jutni polgárait.

Bár a tüntetések igen hatékonyan képesek felerősíteni az emberek véleményét, ez általában együtt jár zavaró hatásokkal, a hétköznapi életben - pl. a közlekedésben - okozott kényelmetlenségekkel. Csakhogy egy békés tüntetés általában nem okoz több kellemetlenséget, mint egy futóverseny vagy egy bolhapiac, ezért kiváltképp fontos, hogy a rendőrség kiemelt figyelmet fordítson a tiltakozások biztosítására, ha pedig mégis elkerülhetetlen a tiltakozási szabadság korlátozása - mások jogai vagy alkotmányos értékek védelmében -, akkor azt csak szigorú alkotmányossági próba után tegye.

Bár az 1989-es gyülekezési törvényünk valóban reformra szorult már, az idén elfogadott új törvény inkább visszalépés a gyülekezési jog védelme terén. A korlátozási lehetőségek kibővítésével, a kevésbé szabatos meghatározásokkal, valamint a tüntetők és tüntetésszervezők indokolatlanul széleskörű kriminalizálásával az új gyülekezési törvény inkább a rendőrség kényelmét és a polgárok tiltakozástól való eltántorítását szolgálja, mint a közéleti véleménynyilvánítás szabad gyakorlását. Bizakodásra adhat okot ugyan, hogy a magyar Alkotmánybíróság, a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága és nyomukban a hazai bíróságok az utóbbi évtizedekben szélesre taposták a gyülekezési szabadságot magas szinten védelmező ítélezés útját, ami elejét tudja venni az önkényes gyülekezési hatósági korlátozásoknak. Ugyanakkor egyáltalán nem megnyugtató az a szintén idejű fejlemény, hogy a közigazgatási, köztük a rendőrséggel szembeni gyülekezési jogi perek a jövőben már a kormányzat befolyása alá tartozó különbíróságokon fognak eldőlni.

HEGYI SZABOLCS

KÜZDELEM A SZABAD ÚJSÁGÍRÁSÉRT ÉS AZ ÁLHÍREK ELLEN

Az egész világon óriási probléma a dezinformáció terjedése, de Magyarországon különleges a helyzet, mert itt az állam az, amely főszerepet tölt be az álhírek és az információszenyezés terjesztésében. Ezért Magyarországon elsőként, jogi eszközökkel támadtuk meg az állami propagandát. Pert indítottunk a 476 kormányközeli médiumot tömörítő KESMA létrejötté ellen, mert úgy éreztük, ezzel a lépéssel még tovább romlik az állampolgárok kiegyensúlyozott tájékozódásának lehetősége. Az elmúlt évben kiemelten foglalkoztunk a független vidéki szerkesztőségek támogatásával, esetenként védelmével is. A médiapiac aránytalan működése miatt is nagyon fontosnak tartjuk, hogy teret kapjanak a kisebb, kormánytól és állami cégektől függetlenül működő médiumok is. Emellett az elmúlt évben folytattuk az eddigi sajtó-és szólásszabadságért folytatott küzdelmünket.

Egyrészt jogi eljárásokat indítottunk a szándékosan valótlanúságot közlő és terjesztő propaganda médiumokkal szemben, másrészt támogattuk a független médiumok munkáját: kutatást végzünk és az újságírók számára jogi képviseletet, védelmet nyújtunk polgári és büntetőjogi eljárásokban. Képviseletünk több aktivistát, akikről tévesen állították, hogy erőszakosan léptek fel egy tüntetésen egyházi vezetőkkel szemben. Képviseletünk a Menedék egyesületet, mikor a KDNP ifjúsági szervezete lejárató kampányt indított ellenük és a decemberi tüntetések szervezőit is, miután több kormányközeli sajtótermékben fényképpel együtt listázták őket. A szabad sajtóért folytatott tevékenységünk fontos része a közérdekű adatigénylési perek indítása, ezzel is segítve az újságírók munkáját.

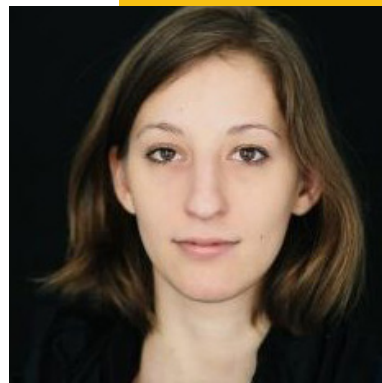
BODROGI BEA

A Direkt36 oknyomozó központnál vagyok újságíró, és egy közérdekű adatigényléssel kapcsolatban kerestem meg a TASZ-t, mert egy állami cég elutasította a adatigénylési kérelmünket, mikor a miniszterelnök családjának vállalkozásai és az állami cég közös munkájáról érdeklődtünk. Az ügy még nem zárult le, de a TASZ segítségével már sikerült hozzájutni az információk egy részéhez. A TASZ munkatársai remek szakemberek, akiktől sokat tanultam az elmúlt években, és akik nemcsak a délutáni megbeszélésinken, de sokszor még éjszaka vagy nyaralás alatt is azon agyalnak, hogyan tudnák az ügyet sikerre vinni - ez igazán inspiráló.

ZÖLDI BLANKA

A KÖZIGAZGATÁSI BÍRÓSÁGOKON SEM HAGYJUK MAGUKRA ÜGYFELEINKET

A TASZ olyan jogvédő szervezet, amely az alapjogok ügyét többek között jogi eszközökkel, azon belül is pereskedéssel szeretné előmozdítani. 2018-ban miután több magyar bíróságon is elvesztettük a Magyar Jeti Zrt. hiperlinkeléssel foglalkozó ügyét, a strasbourgi bíróság ígazat adott az online újságnak. Ezzel az ítélettel elértük, hogy a strasbourgi döntés után a magyar bíróságoknak is követnie kelljen az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntését a hiperlinkelés és a szólásszabadság kapcsolatát érintő ügyekben. Az alapjogok bíróság előtti kikényszerítésének és az alapjogi ítélezés fejlesztésének programja a mindennapi munkánkhoz tartozik, és ezt a továbbiakban is folytatni kívánjuk.

Látva azt, hogy az elmúlt években milyen súlyos sérüléseket szenvedett az igazságszolgáltatás függetlensége [átpolitizált és centralizált igazgatási modell bevezetése, bírák nyugdíjazása, vezetők kinevezésével kapcsolatos anomáliák, a közigazgatási ügyekre miniszter által igazgatott különbíróság felállítás], sokan teszik fel nekünk a kérdést, van-e ennek értelme. Mi határozottan úgy gondoljuk, hogy van. A támadások ellenére nem szűnt meg az igazságszolgáltatás függetlennek lenni: a hatalmi ágak közül Magyarországon még mindig az igazságszolgáltatás tekinthető a legfüggetlenebbnek. Ennek oka, hogy a bírák ítélezési tevékenységükben még mindig nem utasíthatóak, és bár vannak kísérletek arra, hogy kormánybarát bírák ítéljezenek a fontos ügyekben, ezek eddig nem nagyon vezettek eredményre, így sok olyan ítélet szülehet, amilyeneket egy jogállami bíróságtól elvárunk. Etekintetben a legújabb fejlemény, a közigazgatási felsőbíróság létrehozása egy nagyon veszélyes helyzetet teremt: nemcsak "válogatott" bírákhoz, hanem egy teljesen új, erre a célra létrehozott, és egy miniszter által igazgatott bírósági szervezet-hez kerülnek majd a politikailag legérzékenyebb

ügyek. A közigazgatási bíráskodás reformja ejtget végzetes sebet az igazságszolgáltatás függetlenségén, ha beigazolódik az a feltételezés, hogy a bírák a tőlük informálisan elvárt politikai hűségnek megfelelően ítéljezenek majd. Ha viszont a hivatásukhoz lesznek hűek, akkor a korábbiakhoz hasonlóan ez a kísérlet sem rombolja majd le végérvényesen a függetlenséget, csak újabb kihívás elé állítja azt.

Amíg a bírák a szabadságjogokkal kapcsolatos ügyek legalább egy részében igazságot szolgáltatnak, és nem a kormányzati akarat végrehajtóiként cselekednek, addig a TASZ nem mondhat le az emberi jogok kikényszerítésének eszközéről. E jogok természetéhez tartozik, hogy bíróság előtt kikényszeríthetők, és ahhoz, hogy ez valóban megtörténjen, a megfelelő szakértelemmel és más erőforrásokkal is rendelkező szervezeteknek kell felvállalnia az ilyen ügyeket. A TASZ ilyen szervezet. A jog nem feltétlenül az, amit a törvényekben olvashatunk, hanem az, ahogyan a bíróságok alkalmazzák. A jogszabályok is lehetnek jogsértőek, és ahhoz, hogy ezeket bebizonyítsuk, szükség van

azokra az egyedi ügyekre, amelyekben ez kimondásra kerülhet. A TASZ még mindig jelentős sikereket ér el az alapjogokat tiszteletben tartó jogértelmezés egyedi ügyeken keresztül történő fejlesztésében, és amíg vannak ilyen sikereink, addig nem akarunk lemondani erről az eszköztől.

Változást nem a TASZ önmagában, hanem csak az ügyfeleivel együtt tud elérni, akiket a TASZ nem hagy magukra. Támogatást nyújt nekik az ügyük győzelemre vitelében, mert az őket ért jogsértések alkalmasak lehetnek arra, hogy együtt rendszerszinten érjünk el változást. Ehhez a per alapos előkészítése, megfelelő szakértelem és jó kommunikáció is kell, és a TASZ ezek mindegyikét nyújtani tudja. Egy stratégiai pereskedést folytató szervezet, amilyen a TASZ is, ahhoz is ért, hogy egy emberi jogi érveléssel nem feltétlenül szimpatizáló bíróság előtt hogyan kell úgy érvelni, hogy a

bíróság jó döntést hozzon. A beadványokban és a tárgyalótermekben a TASZ jogászai úgy érvelnek, hogy a bíró úgy érezze, az alapjogokat védelemben részesítő döntés az egyedül helyes. A bíróságok pedig sokszor partnerek ebben, a TASZ ügyeiben rengeteg jó, az alapjogi követelményeket is alkalmazó ítélet születik. Sok ítélet azóta elvi bírósági határozatként vagy másként hivatkozási alappá vált: mások által kezdeményezett ügyekben más bíróságok döntéseire is hatással tudunk így lenni.

A jelenlegi jogi környezet kifejezetten szükségessé teszi, hogy egyedi ügyben mutassuk ki a jogsértést ahhoz, hogy rendszerszinten változás legyen, és ha valaki hozzánk fordul egy őt ért jogsértés miatt, akkor nemcsak ingyenes jogi segítséget kap a sérelme orvoslására, hanem egy jó ügyet is támogat.

SZABÓ MÁTÉ

TOVÁBB KÜZDÜNK A KÓRHÁZI FERTŐZÉSEK NYILVÁNOSSÁGÁÉRT

“ A TASZ-ban 2016 óta szívügyünk, hogy tegyünk a kórházi fertőzések ellen. Minden rendelkezésre álló eszközzel teszünk azért, hogy a kormány elismerje a probléma létét, aktív lépéseket tegyen ellene, és nyilvánossá tegye azokat az érthető statisztikákat, amikből megtudhatjuk: hányan fertőződnek és hányan halnak meg kórházi fertőzésben Magyarországon.

Április végén jogerősen megnyertük a pert az EMMI ellen, amit azért indítottunk, mert nem voltak hajlandóak nyilvánosságra hozni a kórházi fertőzéses adatokat kórházankénti bontásban. Ez azért fontos, mert csak hiteles és részletes adatok birtokában lehet valóban fellépni a jelenség ellen. A jogerős ítélet ellenére az adatok még mindig nem nyilvánosak, mert a minisztérium a Kúriához fordult felülvizsgálatért.

Amíg a bíróság ítéletére várunk, tovább harcoltunk azért, hogy mindenki megtudhassa, melyik kórházban mennyi esélye van elkapni egy fertőzést. A TASZ sikere is, hogy az új miniszter – elődjével ellentétben – a nyáron elismerte, hogy a kórházi fertőzések ügye az egészségügy egyik legnagyobb problémája. A miniszter egy rendeletcsomagot is életbe léptetett a fertőzések legyőzésére, de az igazán hatékony lépések elmaradtak.

A kormány továbbra sem hajlandó közzétenni az igazán fontos adatokat. 2018 őszén ezért petíciót indítottunk, amiben arra szólítjuk fel az EMMI-t, hogy ne várjon a bíróságra, hanem azonnal tegye elérhetővé a kórházi fertőzések adatait. Követeléseinket már 2300-an írták alá.

A petíciókat személyesen is elvittük a kórházakhoz, ahol jogtudatosító, jogsegélynyújtó kitelepüléseket tartottunk. Munkatársaink 6 budapesti és 6 vidéki kórházhoz látogattak el és a bejárat előtt felállított standunknál a TASZ 7 különböző betegjogi témájú kiadványát adták át több száz érdeklődőnek. Akinek pedig a helyszínen volt konkrét kérdése, azt jogsegéllyel helyben is elláttuk. Olyan helyekre is eljutottunk, ahol a betegjogi képviselőt szinte csak

hírből ismerik és számos alapvető kérdésre keresték a választ munkatársainknál. Sokan kértek tanácsot azzal kapcsolatban, hogy hogyan kaphatnának jogorvoslatot kórházi fertőzések ügyében, de sok más betegjogsértéssel kapcsolatos kérdéssel is megtaláltak bennünket. Vegyes érzés volt, hogy mindenki ismerte a kórházi fertőzések problémáját: ez rámutatott arra, hogy mennyire fontos kérdéssel foglalkozunk, és hogy ez a témánk a társadalom minden rétege számára releváns. A kitelepüléseinken a legtöbben már azért is hálásak voltak, hogy végre van valaki, aki meghallgatja az egészségügyben őket ért sérelmeket. Külön öröm volt, amikor a kórházak dolgozói is megálltak standunknál, érdeklődtek és aláírták petíciókat a kórházi fertőzésekkel kapcsolatban. A kitelepülések olyan sikeresnek bizonyultak, hogy 2019-ben még több vidéki városba szeretnék eljutni és helybe vinni a betegjogokkal kapcsolatos jogi segítséget.

Az egészségügy helyzete mindennapos téma a médiában. Számunkra különösen fontos viszont, hogy nem elégszünk meg rémtörténetek megosztásával. A kórházi fertőzések ügye lehetővé teszi, hogy felmutassuk a cselekvés lehetőségeit, hogy a változás elérhető, így reményt sugározzunk. Az ügyet a magyar közéletben a TASZ egyedüliként képviseli következetesen, ami mára oda vezetett, hogy a téma kapcsán a sajtó nem kormánypárti része jóformán minden alkalommal megszólaltat, amikor a témáról tudósít. Ősszel a TASZ derítette ki, hogy a kórházi fertőzésekről szóló jelentést titokban közzétették, így a mi munkánk eredménye, hogy az adatok megismerhetővé váltak. A téma a legváltozatosabb sajtótermékhez jutott el: híradókon és reggeli beszélgetős műsorokon kívül helyszíni riportok, de még talkshow-k témáját is adtuk.

A kórházi fertőzések ügye mindenki számára ismert és átélhető, felmutatja, hogy cselekvéssel elérhető a változás. 2019-re is tele vagyunk tervekkel, hogy valódi reményt mutassunk a változásra és eredményeket érjünk el a kormánnyal szembeni küzdelemben.

ASBÓTH MÁRTON

VÁLASZTASZ

2017-ben indítottuk el Választási Jogi Programunkat, ami 2019 végéig az összesen három választás során törekszik a részvétel, a szavazási kedv fokozására, a jogsértések leleplezésére, illetve orvoslására. A program egyedülálló, mert a működési költségének több, mint felét magyar állampolgárok adományai fedezi.

A választások során emailen és telefonon válaszoltunk a megkeresésekre, összesen 543 esetben adtunk jogi tanácsot, 263 telefonhívást válaszoltunk meg, amiből 120 a választás napján érkezett.

2018-ban arra is nagy hangsúly fektettünk, hogy a választásokkal kapcsolatos információkat személyesen is átadjuk az állampolgároknak és ezzel buzdítsuk cselekvésre az aktív embereket. 11 településen tartottunk képzéseket, amelyeken összesen 219 állampolgárnak adtuk át a választásokkal kapcsolatos tudásunkat.

Felléptünk a jogsértések leleplezéséért is: bepereltük a Belügyminisztériumot a választások előtti gyanús lakcímváltoztatások adataiért, kimondattuk a Kúriával, hogy Pécsen választási csalás történt és számos esetben nyújtottunk jogsegélyt választási visszaélésekkel kapcsolatban.

A **VALASZTASZ.TASZ.HU** a központi eleme program működésének. Az oldal segítségével a választópolgárok, jelöltek és a jelölő szervezetek képviselői, valamint az újságírók tájékozódhatnak arról, hogyan zajlanak az éppen aktuális választások, milyen jogszerű módszerekkel tehetnek a legtöbbet a magas részvétel illetve a tiszta és tisztessége

választás elérése érdekében. Arról is tájékozódhat a látogató, hogy mit tehet ő vagy más a választási jogsértésekkel szemben.

A **VÁLASZTÁSI 1X1 MENÜPONT** alatt a látogatók megtalálják az olyan alapvető tudnivalókat, mint hogy:

- hogyan lehet külföldről szavazni,
- mire/kikre is lehet szavazni tulajdonképpen a választáson,
- ki az, aki szavazhat egyáltalán és ki az, aki nem,
- hogyan szavazhat az, aki nem a lakóhelyén teszi ezt meg,
- kinek és hogyan lehet mozgóurnát igényelni,
- hogyan lehet nemzetiségiként szavazni,
- hogyan szavazhatnak a hajléktalan emberek,
- és hogyan a látássérült, vak vagy mozgáskorlátozott emberek.

A választási eszközök menüpontban ötleteket adunk a választópolgároknak arra, hogy lépjenek fel a választások tisztasága érdekében. Tizenkilenc különböző pontba rendeztük az ötleteinket, amelyek jogi és nem jogi megoldásokat is tartalmaznak az említett cél eléréséhez. Többek között javasoljuk mindenkinek, hogy induljon jelöltként, ha érez ehhez megfelelő támogatottságot. Azt is, hogy ne hagyja hogy politizáljanak a gyermekei óvodájában vagy iskolájában még a kampány idejében sem. Ötleteket adunk ahhoz, hogy hogyan tud bárki a jelöltek ajánlásgyűjtésében jogszerűen segídezni ,vagy hogyan kérheti a szavazatok újraszámolását.

Az oldal mellett képzéseket tartottunk, ahol összesen 11 településen, 219 helyi aktivistának nyújtottunk segítséget a jogaik gyakorlásában. Tapasztalataink szerint a valasztasz.tasz.hu nagyon népszerű volt a 2018. évi általános országgyűlési választások alatt. Több tízezer látogató kereste fel az oldalt vagy töltötte le az oda feltöltött formabeadványokat. 17 ezer embert érdekeltek például a kamupártok

és hogy mit tehetnek az állampolgárok, ha az aláírásgyűjtők visszaéltek az adataikkal. Ebből a sikerből kiindulva az oldalt továbbfejlesztjük és elhelyezzük rajta a 2019. évi európai parlamenti és az általános önkormányzati választások megismeréséhez szükséges segítő anyagokat, amiket az aktív polgárok használhatnak.

Mindaz az tudás, amit a TASZ a választási jogi programján keresztül megszerzett, tükröződik a valasztasz.tasz.hu oldalon és ezt az igényeknek és a jogszabályi változásoknak megfelelően folyamatosan továbbfejlesztjük annak érdekében, hogy azok, akik aktívan szeretnének részt venni a választáson pártsemlegesén és az államtól teljesen függetlenül tájékozódhassanak a lehetőségeikről. A több tízezer látogató azt igazolja vissza, hogy a TASZ egy olyan civil szervezet, amelyben megbíznak a polgárok és bátran keresik fel nem csak a valasztasz.tasz.hu oldalt, de az ott közzétett elérhetőségeinken keresztül a választási jogi program jogsegélyszolgálatát is.

SZABÓ ATTILA

Ügyfelünk elszántsága bizonyítja, hogy az aktív polgárokat nem lehet elhallgattatni. Ez az ügy ugyan csak részsiker volt, de bízunk abban, hogy a következő választásokon minden szavazatszámoló bizottságban lesz egy Júliához hasonló szabad ember. 2018-ban választási kérdésben több, mint 500 esetben fordultak hozzánk a magyar polgárok. Ez alapján joggal bízhatunk abban, hogy a 2019-ben esedékes Európai Parlamenti és magyar önkormányzati választásokon tudatos, aktív és szabad magyar emberek lépnek majd fel a jogsértésekkel szemben.

DOJCSÁK DALMA

LEGYÉL TE IS AKTÍV ÁLLAMPOLGÁR!

Konkoly-Thege Júlia a pécsi A Város Mindenkié aktivistája, aki az országgyűlési választások során szavazatszámláló bizottsági tagként dolgozott egy pécsi szavazóköri körben. A szavazás napján több olyan esetet is látott, ami választási csalás gyanúját vetette fel: úgy látta, hogy többeket szervezeten szállítanak szavazni, és volt olyan is, aki bevallotta, hogy pénzt kap azért, hogy bizonyos jelöltre szavazzon. Mivel a választások törvényességének megőrzésére esküdt fel, ezért az esetekről fényképeket és hangfelvételt készített, hogy a választási szervekhez forduljon. Ekkora kereste meg a TASZ-t, hogy segítsünk neki megírni a kifogást. A helyi választási bizottság,

majd az NVB is elutasította a kifogást. De nem adtuk fel, és a Kúria végül kimondta számos választási alapelv sérelmét, tehát gyakorlatilag azt, hogy választási csalás történt. Konkoly-Thege Júlia feljelentést is tett, amit azonban mind a rendőrség, mind az ügyészség elutasított - a Kúria ítélete és az egyértelmű bizonyítékok ellenére. Mégis fontos volt számára és számunkra is ez az ügy: Júlia számára azért, mert megmutatta, hogy elszántsággal és következetességgel bebizonyíthatja az igazát, nekünk pedig azért, mert végre született egy olyan kúriai ítélet, ami szerint a szavazatszámláló bizottsági tag érintett a választási eljárásban, így kifogást nyújthat be.

DÖBRENTEY DÁNIEL

GYERMEKÜK JÖVŐJÉÉRT PERELJÜK A MAGYAR ÁLLAMOT

Hat súlyos halmozott fogyatékossgal élő felnőtt édesanyja keresett meg minket, mert bár az államnak kötelessége lenne lakhatást biztosítani gyermekeik számára, ez évtizedek óta nem történik meg. Segítségünkkel az édesanyák beperelték a magyar állam illetékes szerveit [EMMI-t, SZGYF] és küzdenek azóta is a fogyatékossgal élő felnőtteket megillető lakhatásért és a családjuk jövőjéért.

Azzal, hogy az állam ezt nem biztosítja, a gyermekeik gondozását, ellátását teljes egészében a szülőkre hagyja. Az évtizedek óta felnőtt gyermekeiket otthon ápoló anyák azóta elszigetelődtek a társadalomtól, többen elvesztették munkahelyüket, vagy férjüket, illetve másik gyermeküket, és végképp egyedül maradtak az embert próbáló feladattal. Idősödve egyre jobban rettegnek attól, mi lesz gyermekükkel, ha ők már nem tudják ellátni őket.

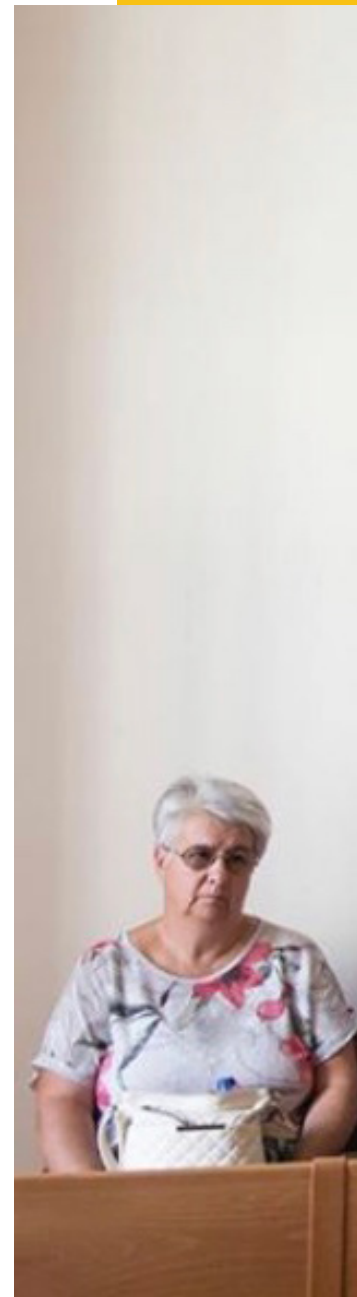
A felperes édesanyák két rossz közül választhatnak: az egyik út, ha beadják gyermekeiket egy többszáz kilométerre levő, határszéli tömegintézménybe, ahol látogatni sem tudják őket. Itt gyermekeik pillanatok alatt összeroppanának a tömegintézmények szörnyű körülményei, illetve az őket eddig 24-órában ápoló édesanyjuk "elvesztése" miatt. A másik lehetőség, amit kénytelenek választani,

hogy magukat, munkájukat, kapcsolataikat feladva egész életüket a sérült gyermekeik gondozására áldozzák. Mindkét esetben súlyosan sérül a családtagok magán- és családi élethez való joga, és az emberhez méltó élethez való joga is.

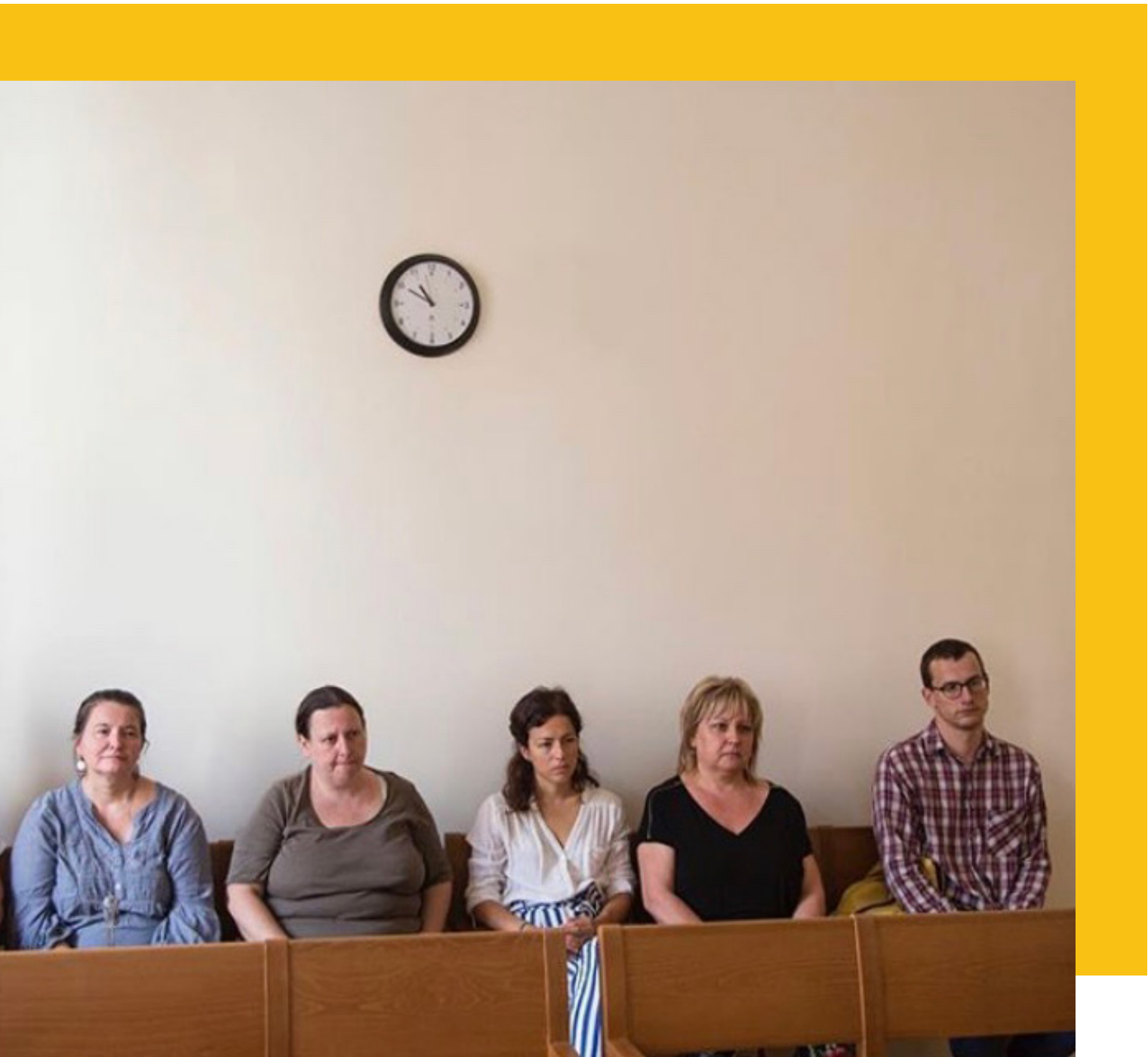
Mindenknek nem kéne így lennie. A szülőknek nem ebből a két lehetőségéből kellene választaniuk, hiszen a Fogyatékos emberek jogairól szóló ENSZ Egyezmény egy évtizede kötelezi a magyar államot arra, hogy ún. "támogatott lakhatás"-t biztosítson az érintettek számára. A támogatott lakhatás lényege, hogy sérült felnőttek a lehető legönállóbban, szakmai segítséggel, akadálymentes lakásokban élnek, de a szüleikhez közel, velük rendszeres kapcsolatot tartva. Ilyen módon sem az érintettek, sem szüleik nem szigetelődnek el, a lehető legteljesebb életet élheti minden családtag, és a szülők is biztos helyen tudhatják gyermekeiket.

Ilyen támogatott lakhatás biztosítására kötelezi tehát a magyar államot a nemzetközi egyezmény, de kötelezi a saját maga által alkotott törvényi szabályozás is. Ezt kérjük számon a 6 család nevében a magyar államon, de nemcsak őket érinti ez a méltatlan helyzet, hanem több tízezer fogyatékos személyt nevelő családot is.

BOROS ILONA

NEM NAGYON BÍRJUK EGYMÁST A FALAKKAL

Több ezer mozgáskorlátozott ember él Magyarországon. Színházba és egyetemre járnak, bringaszervízben dolgoznak, hosszú túrákra mennek, mégsem ezek az első gondolataink róluk. A 'Nem nagyon bírjuk egymást a falakkal' című tárlat célja, hogy rádöbbsen a nézőket, milyen rejtett előítéleteik vannak a mozgássérült emberek életével kapcsolatban.

Az alkotások létrehozásán az 'Önállóan lakni - közösségben élni' csoport mozgássérült tagjai több hónapig dolgoztak együtt fiatal magyar képzőművészekkel. Az alkotók úgy kezdtek a projektbe, hogy egymás számára idegenek voltak, a párok képzőművész tagjai által készített interjúkon keresztül kezdtek ismerkedni a csoport tagjaival. Volt olyan pár, aki fotósorozatban örökítette meg közös munkáját, volt aki videóban, és készült levelezést bemutató interaktív fotóalbum is.

"A 'Nem nagyon bírjuk egymást a falakkal' című kiállítás a párbeszédéről, a közös munka hatásáról szól. A kiállítási projekt bemutatja ahogy két, egészen más közegben élő idegen egymás megismerése során létrehoz valamit, ami a másik nélkül nem készülhetett volna el. Láthatóvá teszi azokat a hasonlóságokat és különbségeket, amik további közösségekhez való tartozás alapjait képezhetik"- nyilatkozta Török Tünde, a projekt kurátora.

EMBER SÁRI ÉS HRUSKÓ ERIKA

“Ahogy Sárival találkoztunk és beszélgettünk mindig egy kicsit lelassult az idő. Ez egy kis kikapcsolódás volt a rohanásból.”-

Erika

“Ez az elmúlt időszak igazándiból nem is munka volt, sőt, a projekt is száraz szó rá, mindez inkább arra volt jó, hogy ha nem is kilépjek a saját buborékomból, de legalább letöröljem az oldalát, és megnézzem, hogy másmilyen emberek hogy élnek”

András

“Most már ő is így benne van a gondoltaimban, mint akivel megismerkedtem és a barátommá vált.”

Erika

KISFALUDY JUDIT ÉS RUBI ANNA

“Nekem fel sem tűnt az egész ‘munka folyamat’, hiszen csak beszélgettünk az életről, az aktuális problémáinkról.”

Judit

“Mint a jósdában, munka, szerelem, szex, barátság, mindenről beszélgettünk.”

Sári

“Végül talán ezért lett ennyire személyes a mű, mert nem arra gondoltam készítése közben, hogy társadalmi üzenetet adok át, hanem arra, hogy végre elmesélhetek valakinek egy számomra fontos történetet.”

Judit

VÍGH VIKTÓRIA, TURI ZSUZSANNA ÉS PITI MARCELL

“Élőben ez nem lett volna ilyen, mint ahogy a leveleken keresztül, a lélek teljesen más, amikor írok. Ha lehetne, én folytatnám.”

Zsuzsi

“A mi videónk a lenyomata annak is, hogy mi történt a nyáron közöttünk Jucival, hogy mennyire közel kerültünk egymáshoz.”

Anna

“Hihetetlenül izgalmas volt két ismeretlen nő levelezésébe betekinteni, mintha egy napló-regényt olvastam volna. Valamit hozzá szerettem volna én is tenni, és így adta magát, hogy saját régi családi képeket párosítsak a szöveghez a photobookban.”

Marcell

BORDÁS RÓBERT, FARKAS GÁBOR ÉS CSIZOVSZKY ANDREA

“A közös munka rádöbbsentett, hogy a legegyszerűbb helyzeteknek és mindig van egy másik oldala is. Nagy élmény volt Gáborral és Andival forgatni.”

Bordás Róbert

“Először fordult elő, hogy egy ismeretlennek nyíltam meg így ennyire.”

Viki

HALÁSZ DÁNIEL ÉS MOLNÁR ZÓRA

“Az elején nem is akartam részt venni a projektben, csak elkísértem a csoportot az első találkozóra. Aztán leült mellém Dani és onnantól végig beszélgettük azt a két órát. A végén egyértelmű volt, hogy mi egymással szeretnénk dolgozni.”

Zóra

“Elképesztőnek találtam azt, hogy ennyire élénk tud lenni ez a kapcsolat úgy, hogy még soha nem találkoztunk.”

Viki

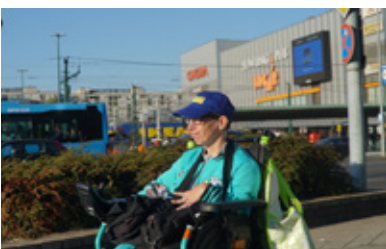
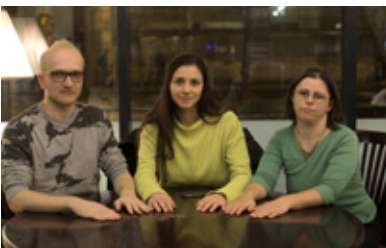
ZOMBORI ANDRIS ÉS BALÁZS PÉTER

“Nekem azért sokszor munka volt az, ami a másik félnek nem, hiszen az ujjaimmal nem érem el a fényképezőgép exponáló gombját, vagy ha igen, akkor nincs erőm megnyomni. Nagy élmény volt számomra a projekt, és, hogy ott volt velem Andris, mert biztonságot adott, hogy van velem otthon valaki, és bármi történik, akkor leveszi a fényképezőgépet a nyakából és segít.”

Péter

“Mióta találkoztunk, mindig azt nézem a városban, vajon hogyan lehet egy-egy helyre eljutni és bejutni kerekesszékkal”

Dániel

KÜLÖNDÍJAS JOGTUDATOSÍTÓ KÁRTYAJÁTÉKUNK, A MONDO

A fogyatékos személyek kiszolgáltatottabbak lehetnek a fizikai és lelki bántalmazásnak, annak, hogy korlátozzák jogukat és nem engedik őket dönteni életük alapvető kérdéseiben. A MONDO kártyajátékot azért hoztuk létre, hogy az ilyen helyzetekre készítse fel a fogyatékosággal élő gyermekeket és már gyerekkorban megtanítsa őket arra, hogy hogyan tudnak kiállni magukért és megvédeni jogukat egyes szituációkban.

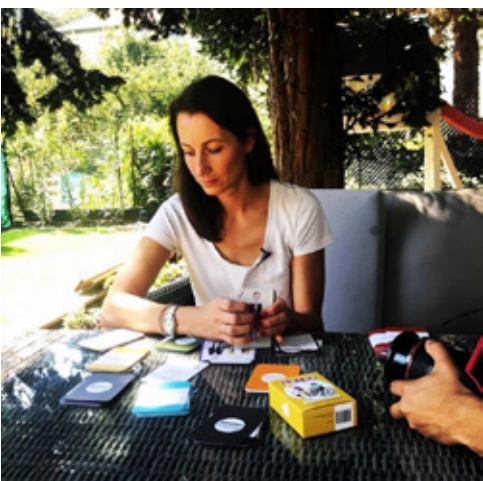
Bár a MONDO-t a fogyatékkal élő gyermekek számára alkottuk meg partnereinkkel együtt, az alapvető jogokat bemutató játék minden tíz év feletti gyereknek fontos tanulási segédeszköz!

2018-ban a MONDO program megnyerte a Highlights of Hungary Marie Claire különdíját. Ez fantasztikus elismerése volt annak a munkának, amelyet a TASZ a Csillagház Általános Iskolával kezdett el 2015-ben. A projekthez 2016-ban csatlakozott a BOOKr Kids és a CULTr, így a jogtudatosító kártyajáték 2018-ban egyaránt kapható volt a BOOKR és a Pagony könyvesboltjaiban, futott digitális felületeken és több száz gyerek találkozhatott a kapcsolódó színdarabbal, a Csodálatos Zoli robottal. A Highlights of Hungary-n nyert elismerésnek köszönhetően a MONDO-ról több oldalas riportanyag jelent meg a Marie Claire áprilisi számában.

A MONDO programmal jelen voltunk nagyobb fesztiválokon és eseményeken is, így 2018-ban ott voltunk a WAMP-on, a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon, a Madarak és Fák Napján, a Kolorádón, a Bánkitón, a Pozsonyi

Pikniken és a Margófesztén. Ezenkívül, bevittük a jogtudatosító kártyajátékot a felsőoktatásba is: a projekt szakmai vezetői előadásokat tartottak az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán, az ELTE Kommunikáció szakán és a Metropolitan Egyetemen.

A Csodálatos Zoli robot előadást a LUSH anyagi támogatásának köszönhetően elvittük az Amerikai úti Mozgásjavítóba, az Izsáki Táncsics Mihály Általános Iskolába, illetve a Kiskőrösi és a Kalocsai Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményekbe. Emellett 2018 nyarán kiépítettük az első MONDO-s együttműködést a Vöröskereszttel. A kártyajáték használatát megtanítottuk a Hétcsoða Élménytábor önkénteseinek, hogy ők aztán a gyerekekkel aktívan tudjanak mondózni a Balaton partján.

2018 legnagyobb dobása mégiscsak Bátor gyerekeket az iskolába! közösségi adománygyűjtő kampányunk elindítása volt. A cél az volt, hogy 40 iskolába eljussunk a MONDO-val. Ehhez minden adott, hiszen kampányunkkal 956.999.- forintot gyűjtöttünk össze. Nagyon köszönjük Balla Eszter, Gosztonyi Csaba,

Gryllus Dorka, Mácsai Pál és Pásztor Dóri segítségét a kampányban! És nagyon köszönjük nektek is a támogatást, akik bátor gyerekeket szeretnétek a sulikban látni!

2019 nagyrészt arról szól a MONDO-nál, hogy annyi iskolába elvisszük a pedagógiai workshopot, ahány helyre csak lehetséges; ez több lesz, mint 40, mert egy-egy foglalkozásra több intézményt is be tudunk hívni. Másrészt az is cél, hogy a MONDO ott legyen minél több könyves- és játékboltban, a különféle főiskolák és egyetemek tananyagában, valamint lehetőség szerint minden olyan konferencián, ahol innovációról, designról és a gyerekek jogtudatosításáról van szó. 2019-ben azonban azt szeretnénk elérni, hogy ne legyen olyan általános iskolai tanár, 8-12 éves gyerek vagy szülő, aki nem ismeri a MONDO-t. Az egyik legnagyobb érték jelen pillanatban Magyarországon, ha a következő generáció a különféle helyzetekben megtanulja megvédeni magát. Ebben segít a MONDO.

KATONA ÉVA

A TASZ számomra azt jelenti, hogy valaki figyel arra, és tesz azért, hogy szabadok lehessünk. Fantasztikus tudni, hogy van egy csapat, aki mindig azon dolgozik, hogy megismerjük a jogainkat, és megvédjen a hatalom túlkapásaitól. Sőt, főleg azokat, akik a legkiszolgáltatottabbak. Én ezért támogatom a TASZ-t.

2018 számomra legkedvesebb eredménye a MONDO kártyajáték kifejlesztése és elterjesztése volt. A MONDO csodálatos eszköz ahhoz, hogy fogyatékos és egészséges gyermekek megismerjék jogaikat. Ez az első lépés ahhoz, hogy élni tudjunk velük.

BARÁTH BARNÁ
FELÜGYELŐBIZOTTSÁGI TAG

MÉLTÓSÁGGAL ÉLETÜNK VÉGÉN IS

ÖNRENDELKEZÉS AZ
ÉLETVÉGI DÖNTÉSEK
MEGHOZATALÁBAN

A TASZ működésének kezdete óta foglalkozik az életvégi döntésekkel, azzal hogy életünk végén is méltóságteljesen élhessünk, döntéseinkkel befolyásolni tudjuk, hogy mi történik velünk. Fontosnak tartjuk, hogy mindenki tudatosan, lehetőségeinek ismeretében gyakorolja önrendelkezési jogát az egészségügyben. Ennek része, hogy írásba foglalja – arra az esetre, ha szóban már nem lenne képes nyilatkozni –, milyen orvosi kezeléseket kér és melyeket nem kér ha súlyos, gyógyíthatatlan beteg lesz vagy magatehetetlen állapotba kerül.

2018-ban egymillió forintos támogatáshoz jutottunk a MagNet Bank Közösségi Adományozási Programjának köszönhetően, így egy féléven keresztül kiemelten foglalkozhattunk az életvégi döntésekkel. Ezzel lehetőségünk nyílt arra, hogy tájékoztató anyagokat dolgozzunk ki és szakemberek számára workshopokat tartssunk az életvégi döntések témakörben. Méltósággal meghalni címmel részletes tájékoztató füzetet állítottunk össze, amelynek elkészítéséhez szakmai segítséget kaptunk az Életvégi Tervezés Alapítványtól és a Magyar Hospice-Palliatív Egyesülettől is – a kiadvány hozzáférhető a honlapunkon is. A füzet közérthető formában válaszolja meg az előzetes egészségügyi rendelkezés (köznapj nevén élő végrendelet) megtételével kapcsolatos legfontosabb jogi és gyakorlati kérdéseket. Öt workshopunkat orvosoknak, pszichológusoknak, illetve szociális otthonok dolgozóinak tartottuk. Ezek a szakemberek találkoznak ugyanis leggyakrabban olyan betegekkel,

illetve idősekkel, akiknek állapotuk miatt különösen aktuális lehet az életvégi döntések meghozatala. Részt vettünk Pécsen a palliatív orvosoknak szóló licenszképzésben és a családorvosok képzésében, eljutottunk továbbá a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézetének továbbképzésére. A szociális szakembereket a pécsi Baptista Szeretetszolgálat Szeretettóthonában és a Mohácsi Egysített Szociális Intézményben értük el.

Projektünkben azonban azt is mindvégig hangsúlyoztuk, hogy az előzetes egészségügyi rendelkezés megtételének sem betegséghez, sem életkorhoz nem kell kötődnie. Egy egészséges, fiatal felnőtt számára is kulcsfontosságú lehet azt végiggondolni, hogy súlyos, gyógyíthatatlan betegség esetén milyen orvosi kezeléseket szeretne elfogadni vagy visszautasítani.

Bár a projekt 2018 végén lezárult, de folytatjuk az életvégi döntések területén végzett tevékenységünket. Így folyamatosan részt veszünk a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézetének koordinálásával működő életvégi munkacsoport munkájában is. A munkacsoport célja, hogy a vonatkozó jogszabályba is bekerüljön az az általunk kidolgozott dokumentum minta, amely mindenkinek segítséget nyújt az előzetes egészségügyi rendelkezés elkészítéséhez. A kidolgozott dokumentumot a munkacsoport több szakorvosi kollégiumnak is elküldte véleményezésre; ezek többsége üdvözölte a munkacsoport törekvését és támogatja a dokumentum minta jogszabályba foglalását.

Tervünk, hogy 2019-ben is segítjük az életvégi önrendelkezés minél teljesebb megvalósulását. Az életvégi munkacsoport tervei között szerepel, hogy külön rendelkezést dolgozzon ki az újraélesztés visszautasítása kérdésében, illetve orvosoknak szóló információval bővítse a tájékoztató anyagok körét. A TASZ-workshopok sikerén felbuzdulva az ország más területén is szeretnénk elérni a szakembereket. Legfontosabb számunkra mégis az, hogy ne csak a szakembereket, hanem a szélesebb nyilvánosságot is tájékoztassuk az életvégi döntések jelentőségéről és kereteiről. Célunk, hogy mindenki foglalkozzon orvosi kezelésének megtervezésével.

ZELLER JUDIT

ÖSZTÖN ÉS ÖSZTÖNZÉS:

MITŐL SZÜLETIK TÖBB GYERMEK?

Magyarországon régi vita zajlik arról, hogy milyen állami, kormányzati intézkedésekre lenne szükség ahhoz, hogy emelkedjen a születések száma. A 2018-as választások után a miniszterelnök külön hangsúlyt adott a kérdésnek, amikor a nőikkel való megállapodásról kezdett beszélni.

Mi azonban úgy éreztük, hogy jóval több szempont befolyásolja a születések számát, amire fel kellett hívnunk a figyelmet – a nőikkel való megállapodáson túllépve a szociálpolitikától és az oktatás, egészségügy helyzetétől a háborítatlan szülés választhatóságán keresztül a nők munkaerő-piaci lehetőségein át a tudatosan gyermektelenek és a nagycsaládosok véleményéig, illetve a férfiszerepek és az

alternatív családmodellek szempontjait. Ezért olyan eseményt szerveztünk, ahol a lehető legtöbb nézőpontot jeleníthettük meg a gyerekvállalással összefüggésben.

Azt akartuk, hogy az eseményen ellentétes nézőpontok is megjelenhessenek, rámutatva, hogy a kérdésre a válaszadás nem egyszerű, de lehetséges a párbeszéd és egymás szempontjainak befogadása.

Végül 20 előadó vázolt 20 különböző nézőpontot, akiknek Veiszer Alinda tett fel villámkérdéseket, miközben a kérdéssel leginkább érintett Z generáció tagjai kommentálták élő streamünket.

ÖNKÉNTÉSEINKKEL TELJES A TASZ CSAPATA

A 2018-as évben 66 önkéntesünk 2141 munkaórával támogatta szervezetünket, amivel közösen többet dolgoztak, mint egy teljes állású munkatárs. Részt vettek fordításban, rendezvényszervezésben, kutatásban, segítették választási monitoring munkánkat, megszervezték 5 Megafon tászesztet, és támogattak minket a hétköznapokban az irodában.

MIT JELENTETT SZÁMUKRA 2018-BAN TASZ ÖNKÉNTESNEK LENNI?

2018 emlékezetes év volt számomra a TASZ-nál. Idei feladataim közül kiemelkednek a választással kapcsolatos projektek, talán azért mert ennek eredménye kihat az életemre. Megtiszteltetés számomra, hogy a TASZ önkéntese lehetek, bármennyire is elcsépeltnek tűnik ez a jelző. Egy olyan szervezethez tartozónak érzem magam amely „tüske a köröm alatt” a kormányoktól, politikától függetlenül.

Nagyon sok mindent tanultam idén is. Fogalmam se volt arról, hogy az információhiány a szavazás befolyásolását jelenti, hogy a droghasználat megelőzése milyen összetett, komplex feladat lenne, hogy milyen módon kell egy kampányt felépíteni, hogy milyen lakásgondjai vannak a mozgássérülteknek, az autista gyerekek iskoláztatásának stb. Illetve olyan helyekre jutottam el a TASZ-szal, ahova eszem ágában se jutott volna elmenni.

Nagyon intenzív és feladatokban gazdag év áll a TASZ és annak önkéntesei mögött. Ebben az évben egy nagyon összetartó és jól együttműködő önkéntes csapat alakult ki. Az év során számos fontos, részben saját kezdeményezésű feladatban vettem részt, akár szervezőként, akár segítőként. Nagyon örülök annak, hogy sok közösségi élményben is részt vehettem a TASZ-szal, ide sorolható a Bánkító-fesztivál, a Szociopoly vagy az év végi TASZ buli. A TASZ az egyik legismertebb magyar jogvédő szervezet, amelynek a tevékenysége nagyon fontos egy társadalom egészséges működése szempontjából. Számomra nagyon fontos, hogy az általam fontosnak tartott értékekért a gyakorlatban is tegyek és úgy érzem, hogy az, hogy a TASZ munkáját önkéntesként segítem, ennek a legjobb módja.

WOJUTECKY CSABA

RÉBI MARIANNA

Az önkénteskedés a legelemibb gyakorlat szintjén a napi munka mókuskerekéből való kitörést jelenti számomra. Intellektuális kihívást jelent, valamint morális megalapozást nyújt az élet egyéb területein jelentkező egyéni nehézségek leküzdéséhez. Az önkéntes-társakkal történő közös munka tanulási lehetőséget, csoporthoz tartozást, a személyiségem elfogadását, barátságot és vicces pillanatokat jelent számomra.

2018-ban az egyik legpozitívabb tapasztalatom, hogy az új önkéntesek mekkora lelkesedéssel és tenni akarással vetik magukat a feladatokba. Ez igazolja, hogy a közösségért való felelősség-vállalásnak igenis van kultúrája. Az aktív, öntudatos civilek semmilyen álságos propagandával vagy alávaló jogalkotási fenyegetéssel sem téríthetők le a helyes útról.

RÁTZ MARCI

2018-ban különösen fontos volt számomra "taszosnak", vagyis a TASZ önkéntesének lenni. Nem tartom magam aktivistának, de a tétlenség, politikai, közösségi letargia, kék plakátok, listák, hóbörgés és verbális erőszak (úgy is, mint kampány) hónapjai alatt egyszerűen ez volt a leginkább magától értetődő dolog, amit tehettem.

Azt tapasztaltam, hogy érdemes vitaesteket szervezni, érdemes beszélgetni egymással társadalmi kérdésekről, az állam és a civil szféra szerepéről. Érdemes következetes online és offline kommunikációval társadalmi ügyeket tematizálni.

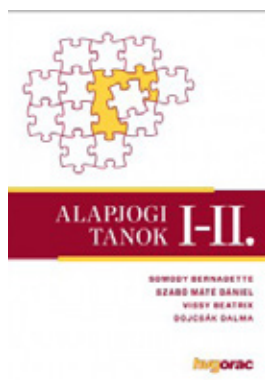
Ha önkéntes vagy, rájössz, hogy a körúton sodródó arc helyett egy pici pont vagy a Tejút nevű rendszerben, és rájössz, hogy a Tejút hozzád hasonló pici, tenni akaró pontokból áll, akikkel egy közös utazáson veszel részt. Ezzel csak annyit akarok mondani, hogy egyemetes civil értékek mellett kiállni jó. Éppen azért, mert az egyetememben benne van a nemzeti, és benne van a nemzetközi. Meg kb. úgy nincs egyik a másik nélkül, mint civilizáció civil lét nélkül.

FERENCZ ORSOLYA

A TASZ-ra mint a jogállamiság egyik bástyájára tekintek. Segítségre a magyar állampolgároknak, hogy jogukat megismerjék és érvényesítsék. Úgy látom, hogy a jogok korlátozásának egyik láthatatlan eszköze a felvilágosítás hiánya. A TASZ felvilágosítást, átláthatóságot, ezáltal biztonságot nyújt az állampolgárok számára. A szakmai jövőképembe illeszkedik ennek a szellemnek az erősítése, így az önkéntesség egy átkötő elemként folyamatosságot biztosít a jelenem és jövőbeni céljaim között, valamint segít gyakorlatban látni az egyetemen elméletben tanultakat.

BUSA TIMI

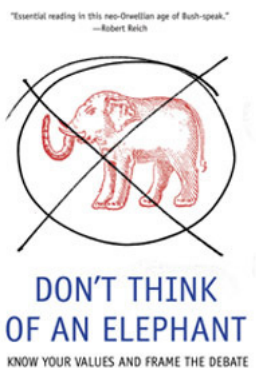
KÖNYVAJÁNLÓ

SOMODY-SZABÓ-VISSY- DOJCSÁK: ALAPJOGI TANOK I-II. BP., HVG-ORAC, 2018.

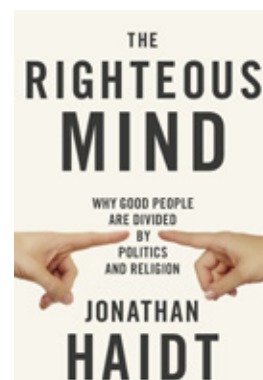
2018-ban hosszú idő után új alapjogi tankönyv készült az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán. A tankönyv szerint az alapjogok kikényszeríthető jogosultságok, és azt mutatja meg, hogy hogyan lehet azokat kikényszeríteni.

Arra szeretné megtanítani a joghallgatókat, hogy az alapjogi szabályok alkalmazására nemcsak az alapjogi igények érvényesítésekor, hanem bármilyen eljárásban szükség lehet. A tankönyv arra tanítja a leendő jogászokat, hogy az alapjogokra ne csak mint kódos értékekre gondoljanak, hanem olyan, saját fogalmakkal és belső törvényszerűségekkel rendelkező jogterületre, amely eszközeivel egy vesztesnek látszó ügy is nyeresre fordítható. Büszkék vagyunk rá, hogy a könyv számos olyan, a jogot fejlesztő bírósági ítéletből tartalmaz szemelvényeket, amelyek megszületéséhez a TASZ szakmai munkájával hozzájárult.

GEORGE LAKOFF - DON'T THINK OF AN ELEPHANT - 2004

A Ne gondoldj az elefántra az amerikai demokrata és republikánus párt politikai eszköztárát mutatja be az olvasónak. A könyv legérdekesebb eleme az, hogy érthetően és átélhetően mutatja be a liberális és a konzervatív gondolkodást és értékeket két családmoddellen keresztül. Betekintést nyerhetünk abba, hogy i hogyan működik mindkét oldal, és a politikai kommunikációs kampányok és, hogy hogyan dolgoznak ezzel.

JONATHAN HAIDT - THE RIGHTEOUS MIND - 2012

A Righteous Mind egy egyetemi jegyzet, ami tudományos kísérleteken, elméleteken és azok megdöntésén keresztül magyarázza, hogy a társadalmi intuíció milyen erősen hat arra, hogy az ember mit tart alapvetően jónak. Egyrészt azért is izgalmas a könyv, mert közérthetően végigvezet a morál filozófia alaptételein, másrészt pedig kulturális szempontokkal és politikai beállítottsággal is összeköti a moralitást.

“

Aki szabad az bátor. A bátor és egy gyáva között az a különbség, hogy a gyáva fél, ezért nem cselekszik, a bátor szintén fél, és ennek ellenére cselekszik. Én azt figyeltem meg hogy egyre többször ellene megyek a félelmeimnek, és azt az utat választom, amelyik ijesztő, amelyik ismeretlen. Tehát a szabad ember mer félni. Így nem lehet őt megfélemlíteni. Mer beszélni és mer hallgatni meg meri élni a saját érzelmeit és ennek hangot mer adni. Szabad félni, szabad dühösnek lenni, szabad örülni.

Nálam a szabadság érzése leginkább öröm érzéssel párosul. Erős. Önazonos. Az egyenrangúságot tartja szem előtt bármilyen emberi kapcsolataiban. A szabadság döntés - szabad dönteni. A szabadság választás - szabad választani. Számomra a felnőtté váláshoz is szorosan kapcsolódik. Kicsit későbbi típus vagyok. Az érett ember felelősséget vállal. Védi a saját szabadságát és tiszteletben tartja a másokét. Nekem ez egy jó feladat

volt, egy délelőttöt elmélkedtem a budai lakásomban, hogy definiáljam ezt a szót. Viszont akiknek kenyér vagy lakhatási problémájuk van ők nem biztos hogy ezen elmélkednek, hogy mi is ez a fogalom. És hogy hogyan kell ezt kiterjeszteni, megosztani másokkal, nem tudom. De szerencsére itt egy Társaság a Szabadságjogokért, akik ezért vannak, tudják mit kell tenni és teszik is a dolgokat munkakör-szerűen. És ezért szuper, hogy vagytok ti, támogatók, akik szabadon döntöttetek, hogy segítitek a TASZ-t, hogy támogatók mások szabadságát.

Ez olyan, mint amikor egy közösség tagjai kinevezik ácsnak azt az embert, aki a legjobban ért a fa megmunkálásához és rábízzák a munkát, így nem mindenki kopácsol össze-vissza, hanem mindenki azt csinálja, amihez a legjobban ért. Ez megnyugtató. Így én is nyugodtan foglalkozhatok azzal amihez eddig a legjobban értek.

”

**JORDÁN ADÉL BESZÉDE
2018 JÚNIUS 19-ÉN
A VALYO KIKÖTŐBEN
TÁMOGATÓINKNAK TARTOTT
FILMVETÍTÉSEN**

Azért szeretek a TASZ-ban dolgozni, mert itt munkaidőben dolgozhatok azért, amiért egyébként a szabadidőmben tennék.

BOROS ILONA - MUNKATÁRS

Mert reményt ad egy sötét időszakban, mert úgy érzem itt tehetek azért, hogy egy szabadabb országban élhessünk és mert kiállhatok azokért, akik nem tudják magukat megvédeni a hatalommal szemben.

KAPUTA JULIA - MUNKATÁRS

Hogy miért szeretek a TASZ-ban dolgozni? Mert meggyőződésem, hogy Magyarországnak több szabadságra van szüksége, és ezért a több szabadságért itt minden nap tehetek.

DÖBRENTEY DANI - MUNKATÁRS

A TASZ szakmailag és emberileg is a legjobb hely, ahol ma Magyarországon dolgozhatok. Hatékony, ugyanis a hatáskörök világos leosztása miatt nekem csak a saját munkámra kell koncentrálnom. A munkám sokszínű, értékalapú, ahol napról napra tehetek egy igazságosabb és demokratikusabb országért. A szakmaiság mellett a szervezet vezetői nagyon sok energiát fektetnek a munkavállalók lelki egészsége és szellemi frissessége megőrzése érdekében. Az emberséges hozzáánk-állás és a baráti légkör is hozzájárul ahhoz, hogy ide minden reggel jó bejönni. Kapunk, hogy adhassunk. Szabadok vagyunk, hogy szabaddá tegyünk.

SZEGI PETI - MUNKATÁRS

A TASZ évtizedek óta védelmezi sikerrel a polgárokat az állam visszaéléseivel szemben, és ez az elszántság és tapasztalat ma fontosabb, mint valaha. A kiemelkedő szakmai színvonal és az összetartó közösség mellett azért is szeretek a TASZ-nál dolgozni, mert itt minden nap megtapasztalom a szabad légkört és a demokratikus munkakultúrát, és így abban is könnyebben hiszek, hogy ezek az értékek egyszer osztársadalmi szinten is általánossá válnak.

REMPORT ÁDÁM - MUNKATÁRS

AKIK VELÜNK DOLGOZTAK 2018-BAN:

Asbóth Márton
Baltay Levente
Bartakovics Balázs
Benkő Flóra
Bodrogi Bea
Bognár Zoltán
Bordás Róbert
Boros Ilona
Csonka Balázs
Deák Dávid
Döbrentey Dániel
Dojcsák Dalma
Fazakas Zoltán
Fekete Tünde
Fernezeyi Borbála
Harmat Gabriella
Hegedűs Arno
Hegyi Szabolcs
Hüttl Tivadar
Jovánovics Eszter
Juhász Gábor
Kapronczay Stefánia
Kaputa Júlia
Kardos Tamás
Katona Éva
Kékesi Alexandra
Kertész Anna
Kincses István
Kovács Eszter
Környei Kristóf
Márffy Anna
Mészáros Milán
Mráz Attila
Milanovich Dominika
Nehéz-Posony Kata
Nónay Gábor
Pátkai Szilvia
Pető Márk
Rempert Ádám
Rubi Anna
Simon Ágota
Szabó Attila
Szabó Máté
Szegedi Zsolt
Szegi Péter
Szeles András
Székely Gábor
Traj Patrícia
Vajta Zsolt
Várkonyi Réka
Velényi Réka
Vissy Beatrix
Zeller Judit